

Beretning ved Årsmødet for Landsudvalget for Svin tirsdag den 25. oktober 2005 ved formand for Landsudvalget for Svin, Gårdejer Lindhart Nielsen.

1. Indledning

Sjældent har vi svineproducenter været så meget i tvivl om den fremtidige udvikling.

Selvom det måske lyder lidt oppustet, så må vi sige, vi står i en historisk situation:

- For første gang i nyere tid, har afregningen ikke kunnet dække de gennemsnitlige omkostninger, selvom vi står midt i en såkaldt højkonjunktur. Altså en alt for lav notering.
- For det andet ser vi en voldsom stigning i eksporten. Primært af smågrise, men også af slagtesvin.
- Og som det tredje og afgørende pejlemærke, ser vi nu færre danske slagtninger.

Det er en helt ny situation. Vi ku' frygte, det kun er toppen af isbjerget.

Meget tyder på, vi er på vej mod en svinesektor bestående af højst et par tusinde sohold og en stærkt reduceret slagtesvineproduktion. En sektor der blot er første led i fødekæden til den nordtyske svineindustri.

Der er absolut intet galt med eksport af levende dyr. Men vi bliver mere sårbare og det er ærgerligt hvis ikke vi selv tager gevinsterne ved slagtesvineproduktion og slagtninger i Danmark.

Det store spørgsmål er så, hvordan gør vi det?

Det første og mest indlysende svar er naturligvis en konkurrencedygtig notering.

Vi er vant til en gedigen førerposition på stort set alle områder, som nok skal bringe os helskindet igennem. Vi er et foregangsland med hensyn til produktivitet, dyrevelfærd og miljø, og vi har en slagtersektor, som sætter den internationale standard. Men det er altså ikke nok!

Vi skal have trimmet slagterierne yderligere! Hvordan det skal ske, skal jeg som Landsudvalgets formand undlade at kommentere.

Trimningen gælder også i primærproduktionen. Og fra Landsudvalgets side vil vi lægge særlig vægt på projekter, der kan styrke slagtesvineproduktionen.

Vi er vant til, at slås for en produktion i vækst. Nu skal vi argumentere modsat, og med den imponerende miljøindsats vi har gjort, må det være slut med den overdrevne bekymring for, at Danmark vil drukne i svin.

Vi forventer et stærkere medspil fra politikere og myndigheder, så reglerne ikke fortsat skævvrider strukturen.

Vi skal have revideret hele miljølovgivningen, så vi får styrket de fremtidige udviklingsmuligheder

og vi skal have fat i hele godkendelsessystemet, der kvæler initiativ og virkelyst.

Vi kan ikke acceptere det byggestop, vi ser i mange amter!

2. Den internationale konkurrenceevne

Ser vi på den generelle produktivitetsudvikling. Ja, så er der trods alt meget at glæde sig over. Den flotte kurve, får aviserne til at skrive:

"Danske landmænd ræser af sted!".

Landbruget har, set over tid, øget produktiviteten mere end andre erhverv. Som landmænd ved vi det er helt afgørende at være oppe på dupperne, og hele tiden gøre tingene bedre og spare på omkostningerne.

For ser vi på næste kurve er trenden klar. Vi bevæger os stille og roligt ned mod en afregningspris på 8 kr. Det er niveauet. Og vi ved at brasilianerne og andre blot skal have en veterinær blåstempling, så kommer de på de samme markeder som os.

Vi kan også se antydningen af, at vi nu nærmer os en fri verdenshandel for fødevarer. WTO-forhandlinger bølger frem og tilbage! Hvis ellers, reduktionen af landbrugsstøtten sker gradvist og ligeværdigt, mener vi ikke, det er til skade for den danske svinesektor eller det danske landbrug. Tvært imod!

Tidligere tiders store udsving i svinepriserne ser ud til at være historie. Hvis det virkelig er en højkonjunktur, vi er inde i, så må vi krydse fingre for, at den kommende lavkonjunktur bliver på et tilsvarende højt niveau.

Selvom vores gennemsnitlige produktionsomkostninger er over 9 kr. er der trods alt håb for de af os, der fortsætter de næste ti år.

Ud fra tallene i DB-tjek kan vi se, der er plads til forbedringer hos de fleste. Det er selvfølgelig urealistisk, men hvis man forestillede sig, at en enkelt svineproducent var bedst på alle områder, ville produktionsomkostningerne kun være omkring 7 kr. Og det er med de nuværende forudsætninger.

I foråret udgav Landsudvalget en strukturrapport. Her peger vi på, at de danske svinebesætninger i gennemsnit vil sænke omkostningerne med knap én krone over de næste 10 år.

Bidragene kommer fra yderligere udnyttelse af stordriftsfordelene, en smule fra en øget slagtevægt og resten fra effektivitetsforbedringer.

Effektiviteten skulle vi gerne accelerere yderligere med et endnu stærkere fagligt arbejde.

I Landsudvalget vil vi forsøge at stille endnu mere skarpt, og prioritere projekter, der hjælper de bedste svineproducenter med at skaffe yderligere 50 øre. Kan vores projekter hjælpe de bedste, vil de også gavne resten af svinebesætningerne.

Og samlet set er ambitionen at hente mellem én og halvanden krone på omkostningssiden.

3. Økonomi

Driftsresultatet for heltids svinebrug forventes at blive omkring 183.000 kr. i 2005. Tallet er ca. 50.000 kr. højere end sidste år, og betydeligt bedre end forrige år, hvor resultatet var negativt.

Og husk - aflønning af ejeren er ikke regnet med! Det er altså vores gennemsnitlige løn vi ser på.

I kan hver især dividere med antal brugte timer og vælge hvilken erhvervsgruppe I vil sammenligne jer med. Rent faktisk bliver det svært at finde nogen, der går til den timeløn.

Gennemsnitsproducenten opnåede i 2004 et dækningsbidrag på 3.624 kr. pr. årssø og 93 kr. pr. slagtesvin. Det skulle blive lidt bedre i 2005 og det forventede dækningsbidrag er 3.900 kr. pr. årssø og 105 kr. pr. slagtesvin.

Gennemsnitsnittallene dækker over meget, meget store spredninger!

Spredningen blandt slagtesvineproducenter illustreres måske allerbedst af opdelingen efter driftsresultat. Her er det besætninger med mere end 200 dyreenheder. Den ringeste gruppe har et minus på næsten en halv mio. kr., mens den bedste gruppe trods alt dokumenterer, at der kan være rimeligt gode penge i at producere slagtesvin. Og forskellen er over 1 mio. kr.

Timelønnen for de 2 grupper var henholdsvis minus 82 kr. i timen og 142 kr. i timen. Sammenligner man det med resultatet i soholdet, er de tilsvarende timelønninger minus 4 kr. i timen, og 174 kr. i timen.

God driftsledelse, salgs- og købspriser på smågrise og slagtesvin samt foderomkostninger er de absolut vigtigste økonomiske faktorer for succes eller fiasko.

4. Forpligtende rådgivning

Motivation og opfølgning er helt centralt. Få gjort tingene færdige, så der ikke er noget, der hænger!

Et par konkrete eksempler, hvor landmænd har tæt samarbejde med svinekonsulenterne taler for sig selv. Forbedringerne i dækningsbidraget blev på henholdsvis 843 kr. og 1.370 kr. pr. årssø. For de to besætningsejere svarer det til henholdsvis 148.000 kr. og 790.000 kr. i forbedret dækningsbidrag. Altså årligt!!

Opfølgende rådgivning var en hjørnesteen i begge tilfælde. Svineproduktionskontorerne står klar med tilbuddet om Forpligtende Rådgivning, hvor der bliver opsat realistiske mål. Og vigtigst, konsulenten skal følge løbende op!

5. Sammenligning af produktionsøkonomi

Vores sammenlignende analyser for 2004 viser en generelt dårlig økonomi i den nordeuropæiske svinesektor. Kun de tyske og danske svineproducenter klarede sig igennem stort set uden økonomisk tab.

I Tyskland redder den høje afregning økonomien. De havde en afregning, der var 67 øre højere end vores. I Danmark er redningen de relativt lave produktionsomkostninger, som skyldes en ualmindelig høj effektivitet. Her er vi 59 øre bedre end tyskerne.

Kommer vi til at stå stærkt på begge ben – dvs. får vi afregningen med, så er det svært at se hvem der skal give os baghjul!

I lande som Frankrig og ikke mindst Sverige, har de tabt henholdsvis 50 øre, og 70 øre pr. kg.

Vore svenske kollegaer har ryggen mod muren og meddeler, at der stort set ikke bliver investeret i nye svinestalde hinsidan. Såfremt stagnationen fortsætter, skal de nuværende svenske stalde holde omkring 100 år, hvis ikke svensk svineproduktionen skal dykke yderligere.

Situationen i Sverige – og også England – viser hvor let det er for myndighederne at kværke den hjemlige produktion gennem alt for store krav til landmændene.

Ser vi på søjlerne for produktionsomkostninger i de forskellige lande, kan vi glæde os over, at vi har flyttet os mod venstre. Dvs. i retning af de lavere omkostninger.

Det har vi formået, selvom vi har bøvlet med nye sygdomme som PMWS og samtidig undladt at bruge antibiotiske vækstfremmere de sidste 5 år.

Fra 1. januar 2006 udfases vækstfremmere i alle EU-lande. Det skal blive interessant at følge, hvordan vore EU-kollegaer vil tackle den situation, og hvilke konsekvenser det får for produktivitet, dødelighed og antibiotikaforbrug.

6. Stigende eksport og faldende slagtinger

Hvis niveauet holder for resten af 2005 får vi en meget kraftig stigning i eksporten af smågrise, men også eksporten af slagtesvin er steget væsentligt. Samlet betyder det et fald i de danske slagtinger på næsten én million slagtesvin. Ingen tør i øjeblikket gætte på tallet for næste år.

Vores analyser viser, at de der sidste år valgte at eksportere deres slagtesvin til Tyskland, fik 8 øre mere pr. kg end andelshavere, der fik deres svin slagtet i Danish Crown.

Vi er naturligvis opmærksomme på, at der er store forskelle i eksportomkostningerne for den enkelte svineproducent afhængig af, hvor i landet, han bor, besætningsstørrelse mv. Og i handelstalent.

Regnestykket kompliceres yderligere, for tyskerne giver jo ikke efterbetaling. De har et anderledes afregningssystem for bl.a. kødprocent, og endelig er der de ekstra omkostninger ved at sende svin til Tyskland.

Gennemsnitligt skal den tyske notering være ca. 1,92 kr. højere pr. kg, før det kan betale sig at eksportere.

Eksport af slagtesvin til Tyskland burde derfor ikke være et reelt alternativ, hvilket det desværre er i øjeblikket.

7. Eksport - Svinepest og danske særregler på transportområdet.

Når vi fra Landsudvalgets side taler så varmt for slagtesvineproduktionen i Danmark, så må det ikke opfattes som om, vi er modstandere af eksport af smågrise og slagtesvin.

Det vi siger, er, at det er yderst problematisk, hvis en stor del af svineproducenterne bliver afhængige af eksporten.

Svinepestspøgelset truer til stadighed og senest så vi, hvordan 6.000 smågrise blev kaldt tilbage i forbindelse med en svinepestmistanke.

Hvis vi får et virkeligt udbrud af svinepest eller mund- og klovesyge, skal vi være forberedt på lukning af grænsen i et halvt års tid.

Ingen penge kasser, hverken statslige eller fra fællesskabets side, dækker den situation. Desuden vil vi stå med meget store praktiske problemer med masseaflivninger af smågrise osv. Fra Landsudvalgets side vil vi naturligvis være med til at udarbejde katastrofeplaner, men mæretidsagtige tilstande kan vi ikke forhindre ad den vej.

Politikere er optaget af den stigende eksport ud fra to vinkler – de lange transporter og det samfundsøkonomiske tab ved manglende slagtinger.

Hør hvordan politikere på Christiansborg kan koge det hele sammen i dette citat:

“Den lange transporttid giver dårligere dyrevelfærd, mere miljøsvineri og rammer beskæftigelsen for danske slagteriarbejdere. Når vi ser, at slagteri efter slagteri skærer ned og lukker, er det jo ikke mindst fordi færre og færre grise bliver slagtet i Danmark. Det er for dyrt at slagte herhjemme, men i længden betaler både dyrene og de danske slagterier en meget høj pris.”

Folketinget kan ikke trænge igennem i EU med et generelt forbud vedrørende transport over 8 timer, I stedet vælger de at lave danske opstramninger på arealkrav, etagehøjde, ruteplaner m.v.

Ganske urimeligt, for det er en klar sammenblanding af tingene! Og hvor er fagligheden og den bedre dyrevelfærd?

Vi skal ikke gå enegang i EU og forsøge at løse nogle strukturelle problemer ved at pålægge ekstra byrder på landmænd, der vælger eksport.

Eneste vej er at skabe betingelser, så grisene bliver i Danmark.

8. Pietrain

At Landsudvalget ikke forsøger at genere smågriseeksporten, har vi netop demonstreret ved at gå ind i et konkret samarbejde med KS-stationerne om at importere halothanfrie Pietrainorner.

Brug af Pietrainsæd kan måske give en bedre afsætningsituation på det tyske marked. Det er en populær ormerace. De fleste lande rundt omkring i Europa bruger Pietrain, som er tillagt mange gode egenskaber. Det gør vi ikke i Danmark, og vi skal gøre kraftigt opmærksom på, at vores tidligere forsøg viste en lavere tilvækst. Der er altså ingen produktionsøkonomisk gevinst ved at vælge Pietrainsæd, hvis man leverer svin i Danmark.

9. Smågrisehandel

Selv uden Pietrain siger rygterne for Tyskland, at de danske grise er de bedste.

I hvert fald kan vi med sikkerhed konkludere, at de danske soholdere kan lave en smågris ca. 50 kr. billigere end en tilsvarende tysk gennemsnitssoholder.

Det giver højere smågrisepriser i Tyskland, som imidlertid opvejes af eksportomkostningerne. Set lidt fra oven burde der ikke være nogen særlig fordel ved at sælge smågrise til eksport. Vel at mærke så længe, der er samme afregning i Danmark og Tyskland.

Efterspørgslen på smågrise svinger voldsomt og påvirkes kraftigt af de tyske slagtesvineproducenter. De reagerer i forhold til sæson, foderbeholdning, fremtidige noteringsforventninger osv.

Mønsteret er helt fast fra år til år. Puljepriserne topper i vinterferien, hvor de lå 50 kr. over den beregnede Notering. Prisen falder så frem til efterårsferien, og lige nu ligger puljeprisen 50kr. under, den beregnede notering. Fra nu af og frem til næste vinterferie stiger prisen. Og så videre.

I gennemsnit ligger puljenoteringen lidt under den beregnede notering.

Fra landsudvalgets side forsøger vi sammen med omsætterne at lave den beregnede notering så korrekt som muligt. Det er en gennemsnitsberegning!

Og jeg skal som sædvanligt gøre opmærksom på, at der stadig florerer mange tillæg i smågrisehandlen, mens der stort set aldrig ses fradrag.

Nogen vil måske tolke det sådan, at den beregnede notering er sat for lavt, men ingen slagtesvineproducenter har hidtil ønsket at skrive under på en sådan erklæring!

10. Miljøindsats og miljøpolitik

Svineproducenterne har de sidste 20 år præsteret markante miljøforbedringer. Kvælstof og fosfor i husdyrgødningen er bragt væsentligt ned. Kombineret med en betydelig reduktion i ammoniakfordampningen står vi med en succeshistorie.

Vi vil videre ad den vej, og det kan og skal kunne lade sig gøre uden tvungen brug af avanceret miljøteknologi. Orla Grøn Pedersen vil komme nærmere ind på dette aspekt i sin beretning.

Politikerne er da også stille og roligt ved at flytte fokus fra marginale forbedringer i naturen til en større indsats for folkesundheden.

Det er dog ikke alle steder det glade budskab er trængt igennem. I stedet hænger man fast i en ofte nidkær administration, som man ikke byder andre erhverv af samfundsmæssig betydning.

Nogle amter har uden hold i virkeligheden ført en svinepolitik, som effektivt har bremset enhver udvikling i en svineproduktion, som ellers sprudler af vinkelyst og omstillingsevne. Og vi har set eksempler på sammenlægninger, der blev regnet som udvidelser.

Umiddelbart ser Kommunalreformen fornuftig ud og vi vil næppe savne amterne. Bare vi ikke ryger ind i et par års dødvande inden myndighederne har fundet deres egne ben. Det kan vi ganske enkelt ikke vente på.

Det er vigtigt, at vi får regler, som både brugere og kontrollanter kan forstå og kender på forhånd!

Så det er meget tilfredsstillende, at aftalen om den fremtidige miljøgodkendelsesordning siger, der skal udarbejdes klare bekendtgørelser med vejledninger til kommunerne.

Den ny ordning for miljøgodkendelse af husdyrbrug over 75 dyreenheder skal også sikre en klar forenkling af landbrugets miljøregulering med samling af bestemmelserne vedrørende VVM og miljøgodkendelser.

Fint, når blot der ikke ryger et ekstra lag på, som vi nu har set det med det såkaldte IPPC-direktiv.

11. EU's IPPC-direktiv

EU's IPPC-direktiv fastlægger krav om godkendelsespligt for husdyrbrug på baggrund af antal stipladser.

I Danmark bruger vi dyreenheder. Det har EU påtalt, så Miljøministeriet har valgt at ændre bekendtgørelserne.

Ændringerne vil især få betydning for rene sohold.

De 270 dyreenheder bliver nu suppleret med et krav om maks. 750 stipladser for kapitel 5 godkendelser, og 900 stipladser for VVM-godkendelser. For slagtesvin suppleres med 2.000 og 3.000 stipladser.

Op mod et par hundrede ejendomme skal nu have udarbejdet en miljøgodkendelse, og have indsendt ansøgning inden 1. januar 2006. En fuldstændig uacceptabel kort frist.

Vi følger sagen løbende, og vi vil under ingen omstændigheder acceptere, at de berørte landmænd skal reducere produktionen.

12. Bæredygtig og miljørigtig husdyrproduktion

Til regeringens ros skal det siges, at der er et spændende punkt i regeringsgrundlaget:

"Flerårsplan for bæredygtig- og miljørigtig husdyrproduktion".

Nu har regeringen nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af ikke mindre end 7 ministerier.

Arbejdsgruppen skal udarbejde en strategi, så husdyrproduktion kan udvikle sig økonomisk, og samtidig være miljømæssigt og socialt bæredygtigt.

Landbruget, Danmarks Naturfredningsforening m.fl. er inviteret til at bidrage til arbejdet.

Vi har fra svinesektorens side konkret peget på 3 områder, som vi mener, er afgørende for den fremtidige udvikling:

- Miljøreguleringen må ikke bremse en dynamisk udvikling
- Dyreenheder må ikke være den begrænsende faktor
- Lempelse af ejerkrav til jord

Baggrunden for vore ønsker om ændring af ejerkrav og miljøgodkendelser, er, at vi vil undgå unødvendige hop og stop. Det skal være sådan, at man kan udbygge og omlægge produktionen, når det er hensigtsmæssigt, og så sikre sig jord i takt med at den bliver til salg og man har råd.

Det er nødvendigt man tænker 5-10 år frem i lovgivningen, så den ikke bliver fodslæbende og hele tiden skal laves om.

13. Miljøreguleringen må ikke bremse en dynamisk udvikling

En VVM-godkendelse skal kunne afsluttes på mindre end en et år fra det tidspunkt, myndighederne modtager sagen. Sagsbehandlingstider på 3 til 4 år kan vi ganske enkelt ikke leve med, og det er heller ikke til gavn for miljøet, når det forhindrer de nødvendige investeringer.

Det kumulative princip – det vil sige summen af produktion i et område - bør være gældende. De dyreenheder, der bliver frigjort fra nedlagte kvæg- og svinebrug må ikke forsvinde ud af systemet. Og vi skal hver især have større fleksibilitet til at rokere rundt på dyreenheder mellem produktionsstederne.

Vi skal også have styrket mulighederne for udflytning! Det vil være en fordel for alle.

Fra Landsudvalgets side, har vi også lavet et meget præcist forslag til selve opgørelsen af dyreenheder, så den bliver dynamisk og giver reelle fordele ved reduktion af kvælstofindhold, Enten ved at give mulighed for at producere flere grise eller give mulighed for et mindre harmoniareal. En sådan liberalisering vil yderligere forstærke den positive udvikling med hensyn til mindre udledning af kvælstof fra dansk svineproduktion.

En dyreenhed skal defineres som 100 kg N i gødningen.

Landmanden skal derfor kunne vælge, at beregne kvælstofmængden ud fra aktuelle normtal for husdyrgødning eller ud fra egne tal med udgangspunkt i foderets indhold af protein og aktuelle produktivitetstal.

Der er altid svingninger i produktionen. Reglen kan fx være, at hvis man et enkelt år overskrider sin tilladelse, skal man efterfølgende nedbringe sin produktion, så et gennemsnit af 3 år altid er under tilladelsen.

14. Dyreenheder må ikke være begrænsende faktor

På nuværende tidspunkt kan vi se, at der - i hvert fald - er stordriftsfordele op til omkring 750 dyreenheder. Det gælder både slagtesvineproduktion og sohold.

Ved planlægning af fremtidens produktionsanlæg, må vi ikke lade os styre af den psykologiske grænse på 249 dyreenheder. Og angående loftet på de 500 dyreenheder pr. lokalitet, er det på høje tid, at der bliver set på den grænse.

Soholdene favoriseres. Planchen viser situationen for besætninger med omkring 300 dyreenheder.

Når dyreenheder er den begrænsende faktor, vil produktionen naturligt nok blive koncentreret om sohold, der på papiret har den største omsætning og det største antal medarbejdere pr. dyreenhed.

Vi ser også, at når omkostningerne er trukket fra, ender de rene sobesætninger ikke på det bedste resultat. Det gør de integrerede besætninger, de rene sobesætninger.

Det er uhyre vigtigt, at vi får gjort op med en tankegang, hvor dyreenheder er udgangspunktet for produktionsplanlægningen. I en tid med billig kapital, og dokumenterede stordriftsfordele, er det sund økonomi at lade driftsresultater og lønningsevne styre planlægning og udvikling.

15. Lempelse af ejerkrav

Som den 3. og sidste pind bliver vi nødt til at se på en lempelse af ejerkravet til jord.

I det følgende vil jeg gennemgå et regnestykke, der viser lidt om kapitalkravet, når vi tager ejerkravet med.

Jeg vil godt understrege, at det ikke siger noget som helst om, hvorvidt det er en god forretning at købe jord. Regnestykket viser alene, hvor meget mere kapital, man umiddelbart skal skaffe, når man bliver mødt af et fuldt jordkrav over 250 dyreenheder. Hvis man overhovedet kan få fat i jorden!

Investering i produktionsapparatet til 1050 søer med en smågriseproduktion på ca. 27,500 fravænningsgrise, er næsten det samme, som et anlæg til levering af 26.150 slagtesvin. Prisen for begge anlæg er 21- 22 mio. kr. med besætning.

Arealinvesteringen ændrer dog dette billede totalt. Inkl. jord bliver investeringen i soanlægget 32,7 mio. kr. og i slagtesvineanlægget 73,7 mio. kr. Integreret produktion ligger naturligvis midt imellem.

Med et halveret jordkrav bliver tallene 31.4 mio. og 52,1 mio. kr. Stadig en betydelig forskel, men dog reduceret.

16. Strukturudvikling

Vi bliver færre! – Både hvad angår dyr og mark. Der er sket en fordobling på 10 år.

Der er ca. 7.000 besætninger med mere end 30 dyreenheder. Og de 500 største sohold har ca. 450.000 søer. Næsten halvdelen!

Der er ingen tvivl om, at udviklingen accelerer yderligere de kommende år, og lige nu går det rigtig stærkt i de mindre slagtesvinebesætninger.

Efterhånden som de mindre producenter stopper, er der næsten kun soholderne til at opretholde slagtesvineproduktionen i Danmark, og det kan godt synes uoverskueligt både at skulle investere i slagtesvinestalde og jord på en gang.

17. Overimplementering af EU-direktiver mv.

Til regeringens arbejde med 'Bæredygtig og miljørigtig husdyrproduktion', vil vi naturligvis også komme med indspil på en række andre områder.

Ikke mindst omkring EU-reglerne, som på en række områder er overimplementerede i Danmark, og underimplementerede eller slet ikke implementeret i en række andre EU-lande.

Det gælder for dyrevelfærd, hvor vi mere end rigeligt lever op til EU-direktivet om dyrevelfærd og velfærdskontrol, hvad langt fra er tilfældet i andre EU-lande.

Og det gælder på det før omtalte transportområde, antibiotikaanvendelse, og dyrlægebesøg.

Det gælder fx EU's nitrat-direktiv, hvor vi har maksimum på 140 kg N pr. ha fra svinegylle mod 170 kg i andre lande. Og vores mulighed for sortsvalg og gødning på marken.

Vi kan frygte det også kommer til at gælde vandrammedirektivet, som jo netop giver store muligheder for nationale tolkninger af definitionen "God økologisk tilstand". Og ligeledes, hvor omfattende er et oplandsområde, og hvilke afstande skal holdes til søer, vandløb m.v.

Vi vil og kan ikke holde til at gå dansk enegang.

Og fra Landsudvalgets side vil vi i de kommende år gøre mere ud af at følge de andre EU-landes implementering og sende oplysningerne og konsekvenserne i hovedet på vore politikere og embedsmænd.

18. Regler og Kontrol

Danmark er netop blevet kåret som verdens lykkeligste land. Kun Schweiz og Malta følger trop.

Danmark har også en af de højeste vækstrater – vi kan 'Benchmark' os med Kina og Indien.

Vi er et land med orden i tingene - og med mange regler og kontrollanter!

Med de mange bestemmelser en dansk landmand skal overholde, er det svært, for ikke at sige umuligt at undgå fejl engang imellem. Oveni hatten har vi så fået krydsverensstemmelse, der kan koste tilskud på et område, selvom fejlen er begået på et andet.

Det er svært at se rimeligheden i dette!

Det er også svært at se rimeligheden i, at alle registre skal være fuldt offentlige!

Men vi skal nu engang leve med det, og som professionelle erhvervsfolk, skal vi have orden i tingene. Men naturligvis presser vi hårdt på over for myndighederne - og samarbejder også konstruktivt - for at få nogle simple og entydige systemer.

Det nye 'Fælles Husdyrbrugs Indberetningsskema' er trods startvanskeligheder faktisk et forsøg på forenkling. Vi har ønsket én enkelt selvangivelse og fået det.

Problemet er så, at implementeringen af foderhygiejne-forordningen med egenkontrol, GMP og HACCP bliver rodet ind i det. Og den er knap nok på plads.

Af og til kunne det være dejligt hvis myndighederne blev udsat for lidt kryds-uoverensstemmelse, når de ikke helt selv leverer varen.

Som sagt arbejder vi tæt sammen med myndighederne, om at få lavet de mest enkelte systemer, så retssikkerheden ikke er truet.

Og vi skal passe på med at dømme folk for hurtigt. Sagerne bliver slået stort op i medierne, men ofte smuldrer de. Jeg har selv prøvet det, vi har set jagten på Poldanor og Lærke Simonsen – sagen er endnu ikke afsluttet, men foreløbig har Jordbrugskommissionen frikendt ham.

Vi skal også passe på, at vi ikke tager mere på os af egenkontrolprogrammer end nødvendigt.

Hvis vi i svinesektoren selv etablerer frivillige egenkontrolprogrammer - fx UK-produktion eller det tyske kvalitetssikringssystem QS, - skal det være betinget af og drevet af afsætningsituationen. Ikke som et ekstra lag oven på den offentlige kontrol!

Har vi som svineproducenter brug for bistand til at leve op til lovgivningen, hvad enten det drejer sig om dyrevelfærd, miljø, medicin eller udfyldelse af div. skemaer, skal vi huske, vi har mange kompetente rådgivere til rådighed. Brug dem.

Hvad er mere naturligt, end at dyrlægen indenfor rammerne af de 12 årlige besætningsbesøg hjælper os svineproducenter igennem 5 % kontrollen for dyrevelfærd?

19. Samfundskontakt, efteruddannelse mv.

Hvert år bruger danske landmænd mindst 50.000 frivillige timer på dialog og kontakt med omverdenen. Et par tusinde af vore kolleger trækker det store læs, og det betyder, at de i gennemsnit bruger 25 timer pr. år på at løfte en fælles opgave med skolekontakt, Åbent Landbrug, gårdbesøg, byarrangementer, dyrskuer osv.

Vi får mange positive tilbagemeldinger fra disse arrangementer.

Det er også flot at halvdelen af alle skolekontaktlændmænd faktisk er svineproducenter. Opbakningen fra vores branche til gårdbesøgsarrangementer er stigende. Tak til alle jer aktive for den indsats.

De stadig større enheder giver - blandt mange danskere - anledning til bekymring over, hvordan de større enheder indvirker på dyrevelfærd og miljø.

Den bekymring deler vi ikke. Og når vi er sammen, har vi ikke svært ved at bekræfte hinanden i, at der er en utrolig positiv udvikling og mange gode historier i den danske svinesektor. Og vi har heller ikke svært ved at forklare det, når vi har folk på tomandshånd.

Vi har besætninger, vi kan være bekendt at vise frem, og hvorfor så ikke gøre det. Jo flere positive oplevelser vi har sammen med naboer, erhvervspraktikanter, politikere, journalister, og byboere i særdeleshed, jo bedre udgangspunkt har vi for at komme igennem med vore synspunkter. Vi skal tegne det offentlige billede af svinesektoren.

Her bør og skal vi alle løfte i flok.

Husk, det der ikke er kommunikeret eksisterer ikke!

20. Arbejdskraft

Jeg tror, at fremtidens succesrige landmand, er ham, der er i stand til at købe sig kvalificeret arbejdskraft på de felter, hvor han selv er svag. Det er ren virksomhedsledelse. Det gælder rådgivning og det gælder medarbejdere.

Arbejdseffektiviteten i sobesætninger er vurderet af Landscentret. Der er meget stor spredning i lønomkostningerne pr. årsko med en variation på mellem 1.000 og 2.500 kr. pr. årsko. Intet tyder dog på, at man kan få et godt økonomisk resultat ved at spare på gode medarbejdere. Opgaven er at holde fokus på det lønsomme arbejde og undgå spildtid.

Hver 5. ansat i landbruget er udlænding viser en undersøgelse foretaget af Dansk Landbrug – og ikke mindst mange større husdyrbrug anvender i stigende grad udenlandsk arbejdskraft.

I Landsudvalget er vi opmærksomme på problematikken med de begrænsede eller manglende danskuddannelser, og i det omfang vi kan medvirke til at gøre den faglige information mere tilgængelig for denne gruppe medarbejdere, gør vi det gerne.

Det psykiske arbejdsmiljø er mindst lige så vigtigt som det fysiske. En omfattende spørgeundersøgelse viser markante forskelle mellem svarene fra selvstændige og ansatte. De ansatte peger på kvaliteter som arbejdsopgaver, kontakten med kollegaer, det sociale miljø, arbejdstid og løn. De selvstændige peger derimod på kontakt med naturen, indflydelses- og udviklingsmuligheder og måske ikke helt overraskende netop selvstændigheden i arbejdet.

Konklusionen er, at man som leder skal være meget opmærksom på, at mange medarbejdere vægter andre kvaliteter højere, end lederen selv.

21. Landsudvalgets fokusområder

Landsudvalget for Svin varetager strategi-, udviklings- og informationsopgaver vedrørende den levende gris, og har for budgetåret 2005 / 2006 et budget på 103,9 mio. kr.

Orla Grøn Pedersen vil i sin beretning, komme nærmere ind på de mange faglige aktiviteter, vi kører i Landsudvalget for Svin. Men det er klart, at områder som foderforbrug og dødelighed bliver helt centrale i de kommende års arbejde.

Vi har en stærk dansk forskningssektor til at understøtte dansk landbrug og dansk svineproduktion.

Og I skal vide, at vi hele tiden presser på for at forskningen i høj grad og direkte sigter mod forbedret effektivitet.

Vi er glade for samarbejdet med Danmarks JordbrugsForskning, Danmarks FødevarerForskning og KVL. Og vi har udarbejdet en fælles forskningsstrategi for svineproduktionen med særlig vægt på mindsket dødelighed.

Fra svinesektorens side presser vi på for at styrke indsatsområder som:

- Udvikling af staldsystemer, der både er produktionssikre, og som tager hensyn til dyrenes **adfærd** og velfærd.
- Bedre sundhedsstyring, hvor de sidste 10 års satsning på sundhedsfremmende systemer endnu ikke har givet fuldstændig styring af sundheden. Også mave- tarmsundhed er vigtig.
- Udnyttelse af bioteknologi i avlsarbejdet,
- Løsning af miljøproblemer dvs. reduktion af lugt- og **ammoniakfordampning** samt næringsstofudledning,

Vi forventer også, at det veterinære beredskab overfor sygdomme er på plads. Fx når og hvis Fugleinfluenzaen kommer til landet.

22. Afslutning

Afslutningsvis vil jeg pege på de styrkepositioner, vi konkret har i den danske svineproduktion.

Den danske svineproduktion lever fuldt og helt op til de krav, som regeringen har peget på, for at være et erhverv man skal satse på.

Rent faktisk er vi et af de eneste erhverv, der kan lever op til alle 5 punkter:

- Man skal operere globalt
- Man skal styrke integrationen i det danske samfund
- Man skal anvende højt uddannet arbejdskraft
- Man skal have et højt niveau inden for forskning og innovation
- Man skal have en international førerposition på sit felt.

Værsgo – siger vi bare til det øvrige samfund og politikerne. Dansk svineproduktion er et tilbud, man næppe kan afslå.

Til sidst vil jeg gerne sige en stor tak til Landsudvalgets medarbejdere for en stor indsats i løbet af året, til alle samarbejdspartnerne både rådgivere og forskere m.v.

Ligeledes til den stribe af ministerier, vi har løbende kontakt og samarbejde med. Til de 3 basisorganisationer, der har stået sammen gennem mange år om Landsudvalget og dets arbejde.

Og en særlig tak til de svineproducenter, der i årets løb har stillet deres besætninger til rådighed for de mange forsøgs- og afprøvningsopgaver.

Tak for i år.